

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2CdoGp/1/2024
Identifikačné číslo spisu:	1223202571
Dátum vydania rozhodnutia:	28.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:1223202571.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci manžela - navrhovateľa W. K., nar. P., trvale bytom V., zastúpeného advokátskou kanceláriou Bobák, Bollová a spol., s. r. o., so sídlom Tomášikova 28, Bratislava, IČO: 35 855 673 a manželky - odporkyne B. K., nar. P., trvale bytom V., zastúpenej JUDr. Andrejom Garom, advokátom, so sídlom Štefánikova 14, Bratislava, o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode: M. K., nar. P. a T. K., nar. P., zastúpených Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vázovova 7/A, Bratislava, vedenej na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. 27P/45/2023, o dovolaní generálneho prokurátora proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava II z 15. januára 2024 č. k. 27P/45/2023-858, takto

rozhodol:

Uznesenie Mestského súdu Bratislava II z 15. januára 2024 č. k. 27P/45/2023-858 zrušuje.

Odôvodnenie

1. Mestský súd Bratislava II (ďalej len „prvoinstančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením z 15. januára 2024 č. k. 27P/45/2023-858 uložil advokátskej kancelárii Bobák, Bollová a spol., s. r. o., IČO: 35 855 673, so sídlom Tomášikova 28, Bratislava (právnemu zástupcovi manžela - navrhovateľa) poriadkovú pokutu vo výške 300 eur, s povinnosťou zaplatiť ju na účet súdu do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

1.1. V uvedenej veci súd prvej inštancie výzvou z 24. októbra 2023, doručenou spolu s predvolaním na pojednávanie na deň 15. januára 2024, pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty podľa § 102 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“) vyzval právneho zástupcu navrhovateľa na predloženie nasledovných dokladov svojho klienta, s termínom do 10. januára 2024:

- potvrdenie o zárobku za posledných 12 mesiacov, rozpisne
- aktuálnu pracovnú zmluvu/zmluvu o pracovnej činnosti
- ak podniká, daňové priznanie za posledné zdaňovacie obdobie
- živnostenský list, výpis z obchodného registra
- ak je nezamestnaný/á, potvrdenie z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o výške príspevku v nezamestnanosti

- rodné listy ďalších vyživovacích povinností (maloletých detí, resp. detí, ktoré sa pripravujú na povolanie)
- ak má zdravotné ťažkosti, pre ktoré má zvýšené výdaje na liečbu, lekárske potvrdenie
- listy vlastníctva v prípade nehnuteľností, ktoré vlastní mimo BSM, ako aj doklady o vlastníctve hnutelých vecí väčšej hodnoty
- rozpis výdavkov spojených s bývaním, čerpanie úverov a pod., doklad o úhradách mesačných platieb
- rozpis mesačných výdavkov na maloleté deti ako i doklady o ich úhradách
- ak majú maloleté deti zdravotné ťažkosti - lekárske správy.

1.2. Právny zástupca navrhovateľa doručil súdu dňa 11. 01. 2024 nasledovné doklady: rodný list F. K., nar. XX. XX. XXXX, listy vlastníctva k nehnuteľnostiam nachádzajúcich sa v okrese M., ročné zúčtovanie preddavkov na daň fyzickej osoby za zdaňovacie obdobie roku 2022, potvrdenie o príjme zamestnanca vystaveného zamestnávateľom I., pracovnú zmluvu uzavretú so zamestnávateľom N. z 30. 11. 2023. Súd prvej inštancie uviedol, že hoci navrhovateľ figuruje ako spoločník, resp. konateľ v 19-tich obchodných spoločnostiach, nedoložil právny zástupca výpisy z obchodného registra, daňové priznania za posledné zdaňovacie obdobie ani súvahu, rovnako tak súdu nedoložil listinné doklady preukazujúce mesačné výdaje svojho klienta (úhradu poplatkov za bývanie, nájomnú zmluvu a pod.).

1.3. Prvoinštančný súd odôvodnil uloženie poriadkovej pokuty 300 eur podľa ustanovenia § 102 ods. 1, 2 CSP tým, že právny zástupca navrhovateľa si svoju povinnosť v súdom stanovenej lehote nesplnil a požadované doklady nezložil do spisu ani v deň konania pojednávania. Poukázal na zmysel a účel sankčného opatrenia v podobe poriadkovej pokuty, ktorým je vytvorenie účinného mechanizmu slúžiaceho k vynúteniu a upevneniu autority súdu, ktorého úlohou je zabezpečiť dôstojný a nerušený priebeh pojednávania, vedúceho k rýchlej a účinnej ochrane práv.

2. Na podnet právneho zástupcu navrhovateľa podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) v zmysle § 78 Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CMP“) proti tomuto uzneseniu dovolanie generálneho prokurátora. Uviedol, že napadnuté uznesenie je nesprávne v dôsledku procesných väd konania a je založené na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom potreba zrušiť toto rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty. Procesné vady sumarizoval pri vymedzení dovolacích dôvodov (§ 83 písm. g) a i) CMP) v tom, že predmetná výzva súdu prvej inštancie z 24. októbra 2023:

- bola adresovaná nesprávneho subjektu (právneho zástupcovi navrhovateľa, namiesto navrhovateľovi),
- bola neurčitá a nezrozumiteľná, respektíve jej obsahom nebola žiadosť o predloženie tých listín, ktoré označuje súd v odôvodnení uznesenia o uložení poriadkovej pokuty,
- požadovala predloženie listín, ktoré mal súd obstaráť z obchodného registra.

3. Keďže napadnutým uznesením bola uložená povinnosť zaplatiť poriadkovú pokutu právneho zástupcovi navrhovateľa a len on bol preto v tejto časti konania stranou sporu, dovolací súd nedoručoval dovolanie generálneho prokurátora na vyjadrenie odporkyni ani jej právneho zástupcovi.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní generálneho prokurátora podľa § 35 CMP predovšetkým skúmal splnenie podmienok pre podanie dovolania generálneho prokurátora v zmysle § 78 CMP, a to osobitne podmienku, či to vyžaduje ochrana práv, a či túto ochranu práv právneho zástupcu manžela nemožno dosiahnuť, resp. nebolo možné dosiahnuť, inými právnymi prostriedkami a zároveň, či potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty. Dospel pritom k záveru, že tieto podmienky sú splnené.

5. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 78 ods. 1 CMP proti právoplatnému rozhodnutiu súdu v konaní podľa tohto zákona je prípustné dovolanie generálneho prokurátora, ak to vyžaduje verejný záujem alebo ochrana práv a ak nápravu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi

prostriedkami.

6.1. Podľa § 78 ods. 2 CMP dovolanie generálneho prokurátora je prípustné, ak potreba zrušiť alebo zmeniť právoplatné rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

6.2. Podľa § 86 CMP na konanie o dovolaní generálneho prokurátora sa primerane použijú ustanovenia CSP o konaní na dovolacom súde, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Dovolaním generálneho prokurátora bolo v preskúmvanej veci napadnuté uznesenie prvoinštančného súdu o uložení poriadkovej pokuty právnomu zástupcovi navrhovateľa. V danom prípade sa teda jedná o majetkovú sankciu, dotýkajúcu sa základného práva právneho zástupcu navrhovateľa vlastniť majetok v zmysle čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. V zmysle § 355 ods. 2 CSP je odvolanie prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ak to zákon pripúšťa. Uznesenie o uložení poriadkovej pokuty však nepatrí medzi uznesenia taxatívne vymedzené v ustanovení § 357 CSP, proti ktorým je odvolanie prípustné. Ani CMP žiadne osobitné ustanovenie v tomto smere neobsahuje. Tento opravný prostriedok preto nemohol právny zástupca navrhovateľa využiť. V zmysle § 419 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak to zákon pripúšťa. V preskúmvanej veci sa však nejedná o rozhodnutie odvolacieho súdu. Z citovaných ustanovení je zjavné, že právny zástupca navrhovateľa sa nemohol ochrány svojho práva vlastniť majetok domáhať podaním odvolania ani dovolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie. Podmienka subsidiarity pri podaní dovolania generálnym prokurátorom v zmysle § 78 ods. 1 CMP bola teda v danom prípade splnená.

8. Dovolací súd ďalej pristúpil k skúmaniu podmienok prípustnosti dovolania generálneho prokurátora v zmysle § 78 ods. 2 CMP, teda či potreba zrušiť alebo zmeniť generálnym prokurátorom napadnuté právoplatné rozhodnutie súdu prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

9. Podľa § 102 ods. 1 písm. a) CSP súd môže uložiť poriadkovú pokutu tomu, kto sťažuje postup konania najmä tým, že nesplní povinnosť uloženú súdom a svoju nečinnosť v konaní neospravedlní včas a vážnymi okolnosťami.

10. Podľa § 102 ods. 2 CSP výšku poriadkovej pokuty určuje súd s prihliadnutím na povahu porušenej povinnosti; poriadkovú pokutu možno uložiť do 500 eur.

11. Podľa § 189 CSP súd môže uložiť tomu, kto má vec potrebnú na zistenie skutkového stavu, aby ju predložil.

12. Preskúmaním spisového materiálu dovolací súd zistil, že prvoinštančný súd nesprávne uložil právnomu zástupcovi navrhovateľa poriadkovú pokutu z dôvodu, že napriek výzve, ktorú mu súd adresoval, nepredložil súdu požadované listiny (výpisy z obchodného registra, daňové priznania za posledné zdaňovacie obdobie ani súvahy 19 obchodných spoločností, v ktorých navrhovateľ figuruje ako spoločník, resp. konateľ, rovnako doklady preukazujúce mesačné výdaje svojho klienta). Právny zástupca navrhovateľa však nie je osobou disponujúcou týmito listinami, a preto je neprípustné sankcionovať ho za nesplnenie si tejto povinnosti, ktorú nakoniec sám splniť ani nemohol (porovnaj sp. zn. 6CdoGp/1/2018). Túto povinnosť mohol splniť jedine navrhovateľ. Týmto nesprávnym rozhodnutím zasiahol prvoinštančný súd neprípustne do majetkovej sféry právneho zástupcu navrhovateľa. Ide o závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné a neudržateľné. Zároveň súd pochybil, keď právnomu zástupcovi navrhovateľa vytkol, že nepredložil listiny, na predloženie ktorých ho ani nevyzval - výpisy z obchodného registra, daňové priznania, či súvahy všetkých obchodných spoločností, v ktorých má navrhovateľ účasť ako spoločník, alebo v nich pôsobí ako konateľ. Napokon dovolací súd prisviedča i výkladu § 189 CSP zvolenému generálnym prokurátorom, že procesný postup podľa tohto ustanovenia sa nepoužije na predloženie verejných listín osvedčujúcich údaje, ktoré súd vie zistiť z verejných registrov a zoznamov. Okrem toho, žiadať od účastníkov konania alebo od tretích osôb listiny, ktoré môže súd obstať sám od iného štátneho orgánu, je pre adresátov

takejto povinnosti zbytočne zaťažujúce. Treba mať na zreteli aj to, že dôkaz o údají vo verejnom registri má byť vykonaný spoľahlivo, teda priamym kontaktom verejného registra. V predmetnej veci sa to týka výpisov z obchodného registra, ale i súvah obchodných spoločností, ktoré je možné zabezpečiť zo zbierky listín obchodného registra.

12.1. Dovolací súd zdôrazňuje, že v predmetnej veci sa nejedná o súkromnoprávny vzťah, ale o verejnomocenský vzťah medzi štátom reprezentovaným prvoinštančným súdom a právnym zástupcom strany sporu. Potreba ochrany práv právneho zástupcu navrhovateľa je o to naliehavejšia a potreba zrušiť rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty.

13. Vzhľadom na uvedené dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil (§ 86 CMP v spojení s § 449 ods. 1 a § 451 ods. 1 CSP).

14. Keďže predmet dovolacieho konania sa týkal poriadkovej pokuty uloženej súdom, neprichádzalo do úvahy rozhodovanie dovolacieho súdu o nároku na náhradu trov dovolacieho konania. V časti konania, v ktorej sa rieši povinnosť strany sporu zaplatiť poriadkovú pokutu, vystupuje totiž len táto strana, preto z povahy veci je rozhodovanie o náhrade trov vylúčené.

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.